

ԵՐԵՎԱՆԻ Վ. ԲՐՅՈՒՍՈՎԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հերթական ատեստավորման ենթակա ուսուցիչների վերապատրաստում

**Թեմա՝ Անգլերենի քերականական կարողությունների ձևավորումը և զարգացումը
զծապատկերների և իլյուստրացիաների միջոցով հանրակրթական դպրոցում**

Ուսուցիչ՝ Արմինե Աբրոյան

Երևանի Մ. Քաջունու անվան թիվ 54 ավագ դպրոց

ԵՐԵՎԱՆ 2022

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ.....	3
ԳԼՈՒԽ 1. ՎԻՋՈՒԱԼԻԶԱՅԻԱՅԻ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ՕՏԱՐ ԼԵԶՎԻ ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՈՒՄ.....	5
1.1. Վիզուալիզացիայի բնութագիրը.....	5
1.2. Վիզուալիզացիայի կիրառման առավելությունները օտար լեզվի ուսուցման գործընթացում.....	7
ԳԼՈՒԽ 2. ԳԾԱՊԱՏԿԵՐՆԵՐԻ և ԻԼՅՈՒՍՏՐԱՅԻԱՆԵՐԻ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԿԻՐԱՌՈՒՄՆԵՐԸ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՈՒՄ ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՈՒՄ	10
2.1. Քերականության ուսուցումը գծապատկերների և իյուստրացիաների միջոցով.....	10
2.2. Գծապատկերների և իյուստրացիաների կիրառումը աշակերտների քերականական կարողությունների ձևավորման և զարգացման նպատակով.....	12
ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ.....	16
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ.....	18

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Օտար լեզվի արդյունավետ կիրառման համար անհրաժեշտ է տիրապետել քերականական հմտությունների ամբողջականությանը: Փորձը ցույց է տալիս, որ շատ սովորողներ կարող են բավականին դժվարությամբ հասկանալ այս կամ այն քերականական կանոնը, հատկապես ուսուցման միջին փուլում, երբ դասագրքերում բացատրությունը չափազանց բարդ է: Այս դեպքում շատ կարևոր է գտնել ճիշտ մոտեցում գիտելիքների փոխանցումը կազմակերպելու, սովորողին մոտիվացնելու համար մասնակցելու դասընթացին: Վիզուալիզացիան՝ որպես այդպիսին հանդիսանում է քսանմեկերորդ դարի կարևորագույն հաղորդակցության միջոց: Ուսուցման գործընթացում վիզուալիզացիայի կիրառումը կարող է թույլ տալ ավելի խորը ընկալել երևույթները, գործընթացները և տեղեկատվությունը շրջապատող աշխարհի մասին:

Աշխատանքի *արդիականությունը* պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ ներկայումս, երբ քերականության ուսուցումը դիտարկվում է հաղորդակցական համատեքստում, իսկ քերականական կարողությունների ձևավորումը բարդ գործընթաց է, քերականական կարողությունների ձևավորման և զարգացման գործընթացում նպատակահարմար կլինի կիրառել գծապատկերներ և իլյուստրացիաներ նյութի առավել դյուրին յուրացման, մտապահման, ինչպես նաև հաղորդակցության գործընթացում ճիշտ կիրառման նպատակով:

Աշխատանքի *նպատակն է* ուսումնասիրել ՀՀ հանրակրթական դպրոցի աշակերտների անգլերենի քերականական կարողությունների ձևավորման և զարգացման հնարավորությունները գծապատկերների և իլյուստրացիաների միջոցով:

Բուն նպատակից բխում են հետևյալ խնդիրները՝

- Վիզուալիզացիայի անհրաժեշտությունը օտար լեզվի դասավանդման գործընթացում
- Բացահայտել վիզուալիզացիայի հիմնական բնութագիրը և կիրառման առավելությունները օտար լեզվի ուսուցման գործընթացում

- Ներկայացնել գծապատկերների և իյուստրացիաների կիրառման հնարավորությունները աշակերտների քերականական կարողությունների ձևավորման և զարգացման նպատակով:

Աշխատանքը կազմված է ներածությունից 2 գլխից, 4 ենթագլխից, եզրակացությունից և գրականության ցանկից:

ԳԼՈՒԽ 1. ՎԻԶՈՒԱԼԻԶԱՑԻԱՅԻ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ՕՏԱՐ ԼԵԶՎԻ ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅՈՒՄ

1.1. Վիզուալիզացիայի բնութագիրը

Անկասկած, յուրաքանչյուր ուսուցիչ ցանկանում է, որ յուրաքանչյուր դաս լինի հետաքրքիր և արդյունավետ: Եթե դասը կարող է հետաքրքրել սովորողներին, ապա այն ժամանակակից է բառի լայն իմաստով: Սովորողին հետաքրքրելու, առարկան ուսումնասիրելու համար անհրաժեշտ է դիմել ուսուցման հետաքրքիր, ստեղծագործական, ժամանակակից մեթոդների: Ուսուցիչը չպետք է մոռանա նաև կատարման պահանջների մասին: Ամենակարևոր սկզբունքներից մեկը դասավանդման անհատական մոտեցումն է և յուրաքանչյուր սովորողի կողմից նյութի ընկալման առանձնահատկությունը:

Վիզուալիզացիան սովորաբար սահմանվում է որպես ցանկացած տեղեկատվության ներկայացում գրաֆիկական տեսքով, երբեմն՝ երեւակայության մեջ(տես նկ. 1): Որոշ դեպքերում արտացոլումը նշանակում է տեխնիկա, որը թույլ է տալիս ազդել մարդու հոգեկան իրականության վրա: Վիզուալիզացիայի տարբեր մեթոդներ հարմար են տարբեր տեսակի տեղեկատվության համար: Պետք է նշել այն փաստը որ, վիզուալիզացիան կարող է նվազեցնել հոգնածությունը, զարգացնել ստեղծագործ երևակայությունը, մոբիլիզացնել կամքի ուժը և ընդհանուր առմամբ դյուրացնել ուսումնական ողջ գործընթացը:

Նկար 1

Ուսումնական գործընթացում վիզուալիզացիան կարելի է կիրառել հետևյալ ձևերով.

1) Մուլտիմեդիա ներկայացում (ծրագրային ապահովման օգտագործում) - ծրագիր է, որը պարունակում է տեքստային նյութեր, լուսանկարներ, զժագրեր, սլայդերի ցուցադրում, ձայնային ձևավորում, տեսահոլովակներ և անիմացիա: Նրա հիմնական տարբերությունը տեղեկատվության ներկայացման այլ եղանակներից առանձնահատուկ բովանդակային հարստությունն ու ինտերակտիվությունն է: Մուլտիմեդիա ներկայացումը կարելի է պատրաստել համակարգչային այնպիսի ծրագրերի միջոցով, ինչպիսին է PowerPoint-ը:

2) Գծապատկերներ. Այս ձևը նպաստում է քննադատական մտածողության զարգացմանը, մեծացնում է նյութի հաջող յուրացման տոկոսը: Տվյալների գծապատկերներ ստեղծելու համար խորհուրդ է տրվում օգտագործել Excel, Infogram, Sigma.Js:

Վիզուալիզացիան կարող է օգտագործվել ուսուցման բոլոր փուլերում. նոր նյութ բացատրելիս, կրկնության վրա, վերահսկողության և համակարգման մեջ, ընդհանրացնելիս, տնային աշխատանք կատարելիս՝ անգիր սովորելով; աշխատանքի տեքստի հետ աշխատելիս. երբ աշխատում է ինքնուրույն և այլն¹:

Վիզուալիզացիան կարող է լինել լեզվական և ոչ լեզվական:

Լեզվական վիզուալիզացիան բաղկացած է.

1. Հաղորդակցական-խոսքի հստակություն, որը ենթադրում է լեզվական երևույթի հաղորդակցական և իմաստային գործառույթների ցուցադրում բանավոր և գրավոր խոսքում:

2. Լեզվական երևույթների ցուցադրում առանձին ձևով (հնչյուններ. . . բառեր, նախադասություններ և այլն) բանավոր կամ գրավոր:

3. Լեզվական և քերականական սխեմատիկ հստակություն, ներառյալ գծապատկերներ, աղյուսակներ և այլն:²

Ոչ լեզվական վիզուալիզացիան ներառում է շրջապատող իրականության արտալեզվական գործոնների ներկայացման բոլոր մեթոդները՝ բնական, գրաֆիկական պատկերացում (նկարներ, ֆիլմեր): Կախված անալիզատորի տեսակից, տարբերակում են

¹ Хуторской А.В. Ключевые компетенции и образовательные стандарты. Доклад на отделении философии обучения и теории педагогики. РАО23.

² Djebbari, Z. Positive Psychology in Language Teaching / Z. Djebbari. –Düsseldorf, 2016.

- 1) ձայնային տեսանելիություն.
- 2) տեսողական հստակություն.
- 3) շարժիչ-շարժիչի պարզություն:

Այսպիսով՝ տեսողական նյութի օգտագործումը կարևոր ասպեկտ է դաս կառուցելու համար, քանի որ լուսանկարը կամ գծանկարը, առաջին հերթին օգտակար և հետաքրքիր տեղեկատվության կրող է ժամանակակից դասերին, այդ թվում՝ օտար լեզվի դասերին:

1.2.Վիզուալիզացիայի կիրառման առավելությունները օտար լեզվի ուսուցման գործընթացում

Լեզուների դասավանդման մեթոդաբանության մեջ վիզուալիզացիան թույլ է տալիս պայմաններ ստեղծել տեղեկատվության զգայական ընկալման համար: Այն բարձրացնում է ուսուցման արդյունավետությունը, օգնում է ավելի բովանդակալից սովորել լեզվական տարրերը, ինչպես նաև կատարել դա մեծ հետաքրքրությամբ: Վիզուալիզացիայի կիրառմամբ երևում է, որ այն զարգացնում է սովորողների ճանաչողական գործունեությունը, արթնացնելով նրանց հետաքրքրությունը լեզվի դասերի նկատմամբ, ինչպես նաև ընդլայնելով սովորելու նյութի քանակը: Բացի այդ, վիզուալիզացիան կարող է նվազեցնել հոգնածությունը, զարգացնել ստեղծագործությունը երևակայությունը, մոբիլիզացնել կամքի ուժը և հեշտացնել ամբողջ ուսումնական գործընթացը՝ որպես կրկնվող նյութ՝ այն ուսուցանելով:

Անգլերենի դասերին գծապատկերների և նկարազարդումների հիման վրա անգլերենի քերականության ձևավորումն ու զարգացումը թույլ է տալիս.

- բարձրացնել մոտիվացիան.
- ընդլայնել մտապահված տեղեկատվության քանակը.
- համակարգել ձեռք բերված գիտելիքները.
- զարգացնել լեզվական հմտություններ.
- ինտենսիվացնել կրթական և ճանաչողական գործունեությունը.
- ձևավորել և զարգացնել քննադատական և տեսողական մտածողությունը:

Այսպիսով՝ գծապատկերների կիրառումը սովորողի մոտ ակտիվացնում է սխեմատիկ տեսանելիությունը:

Վիզուալիզացիայի լայն տեսականին կարող է կիրառվել օտար լեզվի դասի ժամանակ՝ տեսանյութեր, ֆիլմերի դրվագներ, շնորհանդեսներ, տեղեկատու նշումներ, դիագրամներ, աղյուսակներ, պլաններ, մանրամասն հարցեր և պատասխաններ, հուշումների մատրիցաներ, խոսքի դրոշմանիշներ, սիմուլյատորներ: Բարձրորակ տեսողական ընկալմանն օգնում է տեխնիկապես հազեցած օտարալեզու դասասենյակը, որը պետք է ունենա համակարգիչ, ինտերակտիվ գրատախտակ, տպիչ, սկաներ, մուլտիմեդիա աջակցություն և ինտերնետ հասանելիություն:

Ինֆոգրաֆիկական տեղեկատվության տեսողական ներկայացման հատուկ միջոց է, տվյալների գրաֆիկական կազմակերպում՝ կապված տարբեր աստիճանի բարդության գաղափարների և մտածողության ձևերի ներդրման հետ՝ գծագրերի, սխեմաների, աղյուսակների կամ գծապատկերների տեսքով: Իրական սկզբնական տվյալները՝ դիտարկումների, չափումների, մտքերի արդյունքները, «նվազեցված ներկայացումից» հետո վերածվում են IG-ի՝ գրաֆիկների, թվերի, գծապատկերների, բառերի «հաշվետվությունների» և ամփոփ պատկերների: Ինֆոգրաֆիկական օբյեկտը՝ որպես կանոն, բաղկացած է տեղեկատվական ինտենսիվ բեկորներից, որոնցից յուրաքանչյուրն ի սկզբանե կապված է մի շարք այլ բեկորների հետ:

Մեթոդական գրականության մեջ նշվում է, որ ինֆոգրաֆիկայի հիմնական նպատակը տեղեկացնելն է: Հիմնական առանձնահատկությունը թույլ է տալիս տեսողական օբյեկտը ներառել տեղեկատվական գրաֆիկայի ենթաբազմության մեջ, դա նրա կարողությունն է ներկայացնելու մեծ քանակությամբ բազմազան տեղեկատվություն կազմակերպված ձևով, հարմար ընկալման համար կամ երևալու համար:³

Հետևաբար, ինֆոգրաֆիկական պետք է դիտարկել՝ որպես գիտելիքի պատկերացման միջոց, քանի որ այս դեպքում խնդիրը ոչ միայն տեղեկատվություն ներկայացնելն է, այլ այն պատկերացնելը հետագա նպատակներով: Վերլուծությամբ, պարզել որոշ տվյալների միջև փոխհարաբերությունները, ինչը թույլ է տալիս արդյունավետ կերպով փոխանցել գիտելիքները:

³ Агабекян, И.П. Английский язык для обучающихся среднего звена. Учебное пособие / И.П. Агабекян, П.И. Коваленко. – СПб.: Феникс, 2014

Այսպիսով՝ ցանկացած ուսումնամեթոդական համալիր տալիս է կրթական նյութը և որոշում է տարբեր տեսակների օգտագործման վիզուալիզացիաներ: Միջին մակարդակի սովորողների դասավանդման առաջատար մեթոդներից մեկում դիդակտիկ վարժությունն է: Դիդակտիկ վարժության շնորհիվ զարգանում է սովորողի ճանաչողական գործունեությունը. Կանոնավոր օգտագործումը ուսումնական գործընթացում վարժությունների այս տեսակը նպաստում է մտքի զարգացմանը, հիմնական գործընթացներին, ինչպիսիք են համեմատությունը, վերլուծությունը և եզրակացությունը:

Դիդակտիկ խաղերն ու վարժությունները ձևավորում են շարժունակություն և ճկունություն: Լավ կառուցված վարժությունում սովորողները կարող են համակարգել և համախմբել լուսաբանված նյութը, յուրացնել հայեցակարգային շրջանակը: Մեծամասնությանը վարժությունները օգնում են մշակել ձեռք բերված գիտելիքների համակարգում, նոր պայմաններ, ինչը բարենպաստ է ազդում նյութի ավելի խորը յուրացման վրա: Դիդակտիկ վարժությունները նպաստում են սովորողների ուշադրության զարգացմանը:

**ԳԼՈՒԽ 2. ԳԾԱՊԱՏԿԵՐՆԵՐԻ և ԻԼՅՈՒՍՏՐԱՑԻԱՆԵՐԻ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ
ԿԻՐԱՌՈՒՄՆԵՐԸ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԳՈՐԾՆԹԱՑՈՒՄ
ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՈՒՄ**

2.1. Քերականության ուսուցումը գծապատկերների և իյուստրացիաների միջոցով

Քերականության դասավանդումը օտար լեզվի ուսուցման ամենակարևոր ասպեկտներից մեկն է, քանի որ լիարժեք հաղորդակցություն չի կարող առաջանալ քերականության բացակայության դեպքում:

Քերականական նյութի վիզուալիզացիան թույլ է տալիս ուսուցչին ստեղծել հարմարավետ պայմաններ անգլերենի դասի զգայական ընկալման տեսական կանոնների համար: Այն թույլ է տալիս բարձրացնել լեզվական նյութի յուրացման արդյունավետությունը, օգնում է իմաստալից ընկալել նոր տեղեկատվությունը, ինչպես նաև բարձրացնում է սովորողների ներքին մոտիվացիան:

Վիզուալիզացիան զարգացնում է սովորողների ճանաչողական գործունեությունը, ընդլայնում է յուրացված նյութի քանակը, օգնում է նվազեցնել հոգնածությունը, զարգացնել ստեղծագործական կարողությունները, երևակայությունը, ինչպես նաև ընդհանուր առմամբ հեշտացնել ուսումնական գործընթացը:

Հենց այդ պատճառով էլ, քերականական երևույթները օտար լեզվով պատկերացնելով, պետք է դրանք ներկայացնել այնպիսի պարզեցված տեսքով, որը հեշտ կլինի հիշել, իսկ հետո մտավոր վերարտադրել: Հիմնվելով օրինակ, գծապատկերների կամ աղյուսակների վրա, սովորողը կկարողանա մտապահել նաև անցած նյութը:

Օտար լեզվի դասի պատկերացումը թույլ է տալիս ներկա լեզվական նյութը պարզաբանել լեզվական երևույթի իմացությամբ, ինչպես նաև պայմաններ ստեղծել՝ որպես ուսուցման միջոցներ, լեզվական նյութի հաղորդակցության կիրառումը խոսքի և գրի մեջ: Դա հատկապես կարևոր է քերականություն սովորելիս, քանի որ դա լեզվի ամենադժվար կողմերից մեկն է:

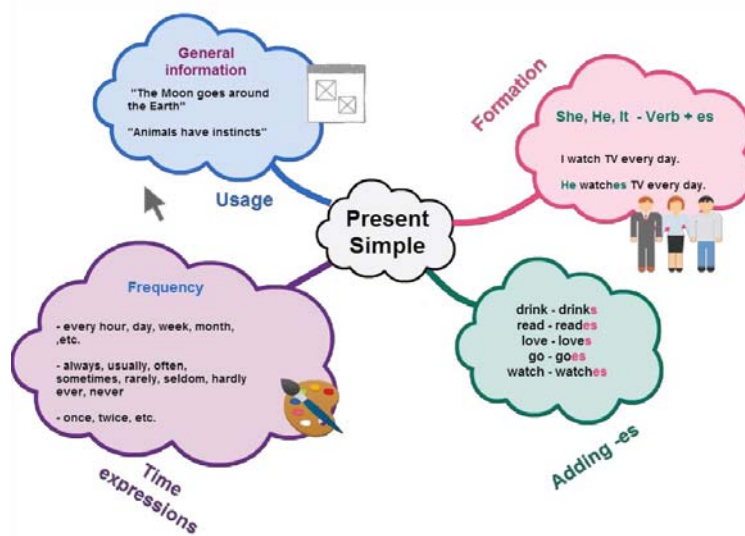
Վիզուալիզացիան մեծապես հեշտացնում է քերականական նյութի ուսուցման և մտապահման գործընթացը, նվազեցնում է սովորողներին անգիր անելու համար

անհրաժեշտ ժամանակը, ներկայացնում է բարդ տեսական տեղեկատվություն հետաքրքիր և տեսողական տեսքով:

Լեզուների դասավանդման մեթոդաբանության մեջ վիզուալիզացիան թույլ է տալիս պայմաններ ստեղծել տեղեկատվության զգայական ընկալման համար: Այն բարձրացնում է ուսուցման արդյունավետությունը, օգնում է ավելի բովանդակալից սովորել լեզվական տարրերը, ինչպես նաև այն դարձնել հետաքրքիր:

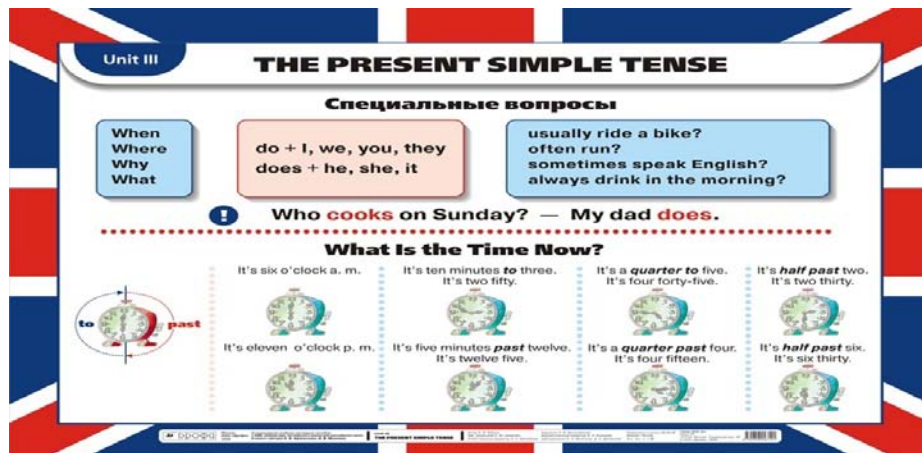
Վիզուալիզացիայի իմաստը երևում է նրանով, որ այն զարգացնում է սովորողների ճանաչողական գործունեությունը, արթնացնում նրանց հետաքրքրությունը լեզվի դասերի նկատմամբ, ինչպես նաև ընդլայնում է սովորելու նյութի քանակը:

Գծապատկերների, աղյուսակների, նկարազարդումների կիրառումը ուսուցման մեջ թույլ է տալիս սովորել ավելի խորն ընկալել իրեն շրջապատող աշխարհի երևույթները, գործընթացները և առարկաները՝ ստեղծելով պատկերացումներ, որոնք ճիշտ արտացոլում են օբյեկտիվ իրականությունը, մինևույն ժամանակ դիտարկվող երևույթները մշակվում և սինթեզվում են ըստ կրթական առաջադրանքների և պահանջների(տես նկ. 2): Տեսողական օժանդակ միջոցների կիրառումը օգտակար է ինչպես սովորողներին փոխաբերական վերացական ներկայացումներ ստեղծելու, այնպես էլ ձևավորման հայեցակարգերի համար՝ վերլուծելու ավելի վերացական կախվածություններ և հարաբերություններ:

Նկար 2

Անգլերենի ուսուցիչը պետք է հստակ իմանա, թե ինչպես է պատկերացնում վարժությունները դասարանում: Հոգեբանները պարզել են, որ միջին դպրոցի աշակերտները առաջին հերթին մտածում են վիզուալիզացիայի և իրական գործունեության միջոցով: Ընտրելով տարբեր հարցերի պատասխաններ՝ սովորողն ավելի հավանական է, որ ավարտի առաջադրանքները՝ պատրաստված վիզուալիզացիայի գործիքների միջոցով:

Նկար 3

Այսպիսով՝ քերականական նոր նյութի ներմուծումը, ինչպես նաև քերականական կարողությունների զարգացումը նպատակահարմար է իրականացնել վիզուալիզացիայի միջոցով, քանի որ այն կնպաստի քերականական նյութի առավել լավ յուրացմանը(տես նկ . 3):

2.2.Գծապատկերների և իլյուստրացիաների կիրառումը աշակերտների քերականական կարողությունների ձևավորման և զարգացման նպատակով

Ելնելով ուսուցման հաղորդակցության վրա հիմնված մոտեցման կիրառման փորձից՝ Գերգենրեդերը կարծում է, որ քերականության ուսուցումը բաժանված է քայլերի. խոսքի նմուշի նկարագրում (վերլուծական դասավորության միջոցով և քերականության սինթեզ) վերապատրաստման վարժություններ օգտագործել խոսքում: Յուրաքանչյուր փուլում կան որոշակի վարժություններ, համապատասխան իրենց նպատակներին:

Այսպիսով, առաջին փուլը թույլ է տալիս հասկանալ հենց քերականական երեւույթը, ըմբռնել դրա բաղկացուցիչ մասերը, բանաձևի հիմքը և հիմնական օգտագործումը: Նախկինում չուսումնասիրված ուսումնական նյութի

հմտությունների զարգացումը, որպես կանոն, կիրառվում է մոդելավորված իրավիճակներում, ներկայացվում է գրավոր կամ բանավոր: Կարևոր է մոդելավորել անհրաժեշտ պայմաններ՝ ուսումնասիրված կառուցողական ձևերը ցուցադրելու համար որպես միավոր, որը ունի կոնկրետ հաղորդակցական-ֆունկցիոնալ դեր խոսքում:

Երկրորդ փուլը բաղկացած է քերականության կիրառումից և հմտությունների զարգացումից, հաղորդակցություն քերականության միջոցով: Այս հմտությունները (հիմնականում խոսք) ներկայացնում է ուսումնասիրվածը հստակ վերարտադրելու ունակությունը, նյութը բնորոշ իրավիճակներում, դրա կիրառման, ինչպես նաև փոփոխությունների համար հաղորդակցման պայմաններ, որոնք պահանջում են արտահայտությունների այլ քերականական կառուցում:

Երրորդ փուլը վերջապես ձևավորում է քերականական խոսքի հմտություններ և դրանց կիրառումը խոսքում:⁴

Ուսուցիչը կարող է սկսել քերականություն սովորեցնել սովորողներին՝ կիրառելով կապի տեխնոլոգիաները, բառացիորեն առաջին դասի հիման վրա կարդալու, խոսելու, գրելու և լսելու նյութեր. Մասնագետները ցույց են տալիս, որ քերականության ուսուցումը, մշտական շփումը կարող է բարձրացնել սովորողների մոտիվացիայի աստիճանը, բարելավել բառապաշարը և բարձրացնել խոսքի արտահայտչականությունը:

Քերականության ուսուցման գործընթացում կարելի է կիրառել մտքի քարտեզը:

Մտքի քարտեզը հիերարխիկ իմաստով կազմակերպված պատկերների և բառերի ամբողջություն է կենտրոնից դեպի դուրս, որի նպատակն է հեշտացնել հասկացությունների և գաղափարների ըմբռնումը, կամ դրանք ավելի հեշտ դարձնել անգիր:

Մտքի քարտեզի առավելությունը դրա հստակ տրամաբանական կառուցվածքն է և գրավիչ դիզայնը:

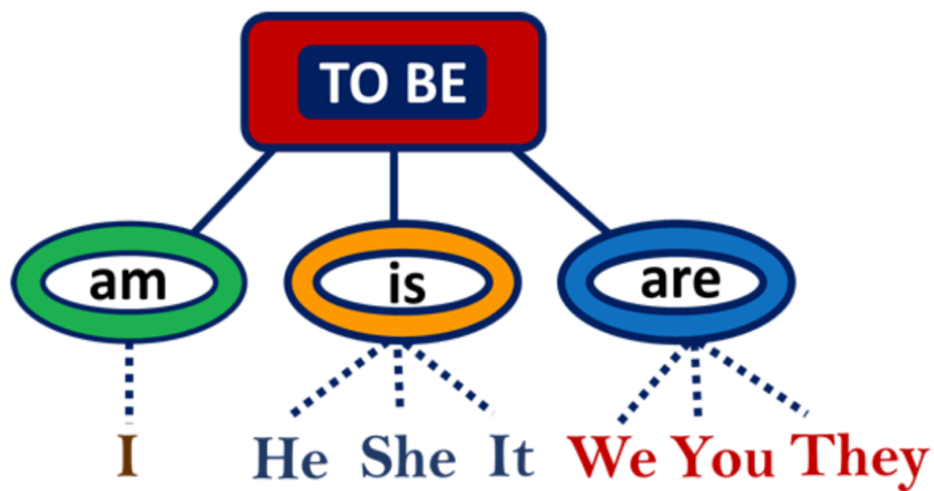
Մտքի քարտեզի կառուցման գործընթացը կարող է իրականացվել անհատապես կամ խմբով, և սկսվում է կենտրոնական գաղափարի շուրջ հասկացություններ կամ գաղափարներ ավելացնելուց:

⁴ Gilbert, J.K. Vizualization in Science Education / Gilbert, J.K, Springer, 2016

Մտքի քարտեզը մտքի փոթորիկ առաջացնելու լայնորեն կիրառվող տեխնիկա է, որտեղ յուրաքանչյուր անձի ներդրած տվյալները կարող են ճանապարհ բացել նոր տվյալների կամ գաղափարների ստեղծման համար, որոնք նախկինում հաշվի չեն առնվել տեղծման:

Մտքի քարտեզները կարող են օգտագործվել տարրական քերականական կառուցվածքներ սովորեցնելու համար:

Ստորև բերված նկարը (տես նկ. 4) To be բայը մտավոր քարտեզում ցույց է տալիս այլընտրանքային եղանակ՝ ներկայացնելով բայի to be ձևը: Քերականական նյութը ներկայացնելու այս ձևը ընդգծում է նմանությունները և ընդգծում եզակի և հոգնակի միջև եղած տարբերությունները:

Նկար 4

Ուսուցման մեջ վիզուալիզացիայի օգտագործումը թույլ է տալիս էլ ավելի խորը ընկալել երևույթները, գործընթացները և առարկաները իրեն շրջապատող աշխարհի մասին՝ ստեղծելով ճիշտ արտացոլող ներկայացումներ, օբյեկտիվ իրականություն:

Միաժամանակ դիտարկվող երևույթները մշակվում և սինթեզվում են ըստ կրթական պահանջների առաջադրանքների: Տեսողական միջոցների օգտագործումը օգտակար է ստեղծագործելու համար, փոխաբերական վերացական ներկայացումների ձևավորման համար, հասկացություններ, ավելի վերացական կախվածություններ և հարաբերություններ վերլուծելու համար:

Սովորողները ընկալում են ներկայացված նյութը ավելի ամբողջական պատկերացման միջոցով: Բացի այդ, տեսանելիությունը կարող է ակտիվացնել մտավոր գործունեությունը՝ առաջացնելով՝ հետաքրքրություն իրենց նկատմամբ ուսուցման գործընթացի ժամանակ:

Նաև տեսանելիությունը կարող է ընդլայնել ուսումնասիրվող նյութի քանակը, նվազեցնել հոգնածությունը և զարգացնել ստեղծագործ երևակայությունը, այն ակտիվացնում է կամքի ուժը և հեշտացնում է ողջ գործընթացը անգլերենի քերականության ուսումնասիրության գործընթացում:

Կիրառելով սխեմատիկ ներկայացման մեթոդը, հնարավոր է բարելավել քերականական նյութի ըմբռնման գործընթացը: Ցանկացած օբյեկտի ոլորտում այս տեսլականը, պոտենցիալ տեսողական աջակցությունն է:

Նկար 5

Այսպիսով՝ նշված գծապատկերների և իյուստրացիաների կիրառումը հնարավոր է դարձնում աշակերտների քերականական կարողությունների արդյունավետ ձևավորումը և զարգացումը (տես նկ. 5):

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ուսումնասիրելով «Անգլերենի քերականական կառուցվածքները գծապատկերների և իյուստրացիաների միջոցով հանրակրթական դպրոցներում» թեման՝ եկանք այն եզրակացության, որ քերականական կառուցվածքները գծապատկերների միջոցով արագ ընկալման կարևոր և արդյունավետ գործոն է հանդիսանում սովորողների շրջանում: Տարատեսակ գծապատկերների միջոցով սովորողի մոտ զարգանում է սխեմատիկ տեսանելիությունը և մտապահումը: Գործնականում կիրառելով գծապատկերներ և իյուստրացիաներ, դրանք խթանում են սովորողի ստեղծագործական և քննադատական մտածողությանը, ինչի հաշվին սովորողները ընդլայնում են իրենց մտահորիզոնը և ամրապնդում իրենց գիտելիքները, ինչպես նաև սովորողները ավելի են ներգրավվում անգլերենի ուսուցման գործընթացում:

Ավագ դպրոցում անգլերենի քերականության դասընթացը պետք է բավականաչափ ուշադրություն դարձնի տեսությանը: Միննույն ժամանակ, հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքը գիտակցության սկզբունքն է, որի մասին սովորողները պետք է հստակ տեղյակ լինեն, նաև քերականական կառուցվածքների հաղորդակցական կողմնորոշմանը:

Միջին փուլում քերականության դասավանդման հաղորդակցական նպատակը թույլ է տալիս արտահայտել միջնակարգ դպրոցում յուրացնելու անհրաժեշտ քերականական նյութի քանակի հիմնական պահանջը: Ըստ այդ նպատակի, այն պետք է բավարար լինի լեզվական գործիքների օգտագործման համար հաղորդակցության մակարդակով ծրագրով սահմանված շրջանակներում և հնարավոր լինի իրական պրակտիկայում կիրառելու համար:

Ուսուցման գործիքները հաջողության նախապայման են ցանկացած օտար լեզու սովորելու մեջ: Անգլերենը մեկն է առարկաներից, որը սովորողները տիրապետում են ակտիվ խոսքի գործընթացում, այնպիսի գործողություններ, ինչպիսիք են խոսելը, լսելը, կարդալը կամ գրելը: Հենց վիզուալիզացիան կարող է խրախուսել ոչ միայն քերականության ուսումնասիրությանը, այլև հնարավորինս հաճախ ներգրավվել շփման մեջ՝ ստեղծելով իրական հաղորդակցման մթնոլորտ:

Սովորողները ընկալում են ներկայացված նյութը ավելի ամբողջական պատկերացման միջոցով: Բացի այդ, տեսանելիությունը կարող է ակտիվացնել մտավոր գործունեությունը՝ առաջացնելով՝ հետաքրքրություն իրենց նկատմամբ ուսուցման գործընթացի ժամանակ: Նաև տեսանելիությունը կարող է ընդլայնել ուսումնասիրվող նյութի քանակը, նվազեցնել հոգնածությունը և զարգացնել ստեղծագործ երևակայությունը, այն ակտիվացնում է կամքի ուժը և հեշտացնում է ողջ գործընթացը անգլերենի քերականության ուսումնասիրության գործընթացում:

Այսպիսով՝ աշակերտների քերականական կարողությունների ձևավորումը և զարգացումը նպատակահարմար է իրականացնել գծապատկերների և իլյուստրացիաների միջոցով, քանի որ դրանք կնպաստեն քերականական նյութի առավել լավ յուրացմանը, մտապահմանը, միաժամանակ կբարձրացնեն աշակերտների հետաքրքրությունը և մոտիվացիան առարկայի հանդեպ՝ նպաստելով օտար լեզվով հաղորդակցվելու ընդհանուր նպատակի իրագործմանը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Абдулаев, Э.Н. Наглядность и проблемный подход в обучении иностранным языкам / Э.Н. Абдулаев // Преподавание в школе. – 2008. – №1
2. Аверин, В.А. Психология детей и подростков / В.А. Аверин – СПб.: Издво Михайлова, 2008. – 314 с.
3. Агабекян, И.П. Английский язык для обучающихся среднего звена. Учебное пособие / И.П. Агабекян, П.И. Коваленко. – СПб.: Феникс, 2014. – 320с 5. Афанасьева О.В. Английский язык (English – VII) за 7 класс / Просвещение, 2013 –
4. Ասատրյան Ս. Անգլերենը Լեզվահատորդակցական Ուսուցման Համատեքստում
5. Ceramella, N. Grammar for teenagers / N. Ceramella, E. Lee. – Cambridge.: Cambridge University Press, 2008 – p. 299
6. Djebbari, Z. Positive Psychology in Language Teaching / Z. Djebbari. –Düsseldorf, 2016.
7. Gilbert, J.K. Vizualization in Science Education / Gilbert, J.K, Springer, 2016
8. Gilbert, J.K. Vizualization in Science Education / Gilbert, J.K, Springer, 2016
9. Power of visualization (дата обращения 01.05.2021)

ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ

1. Хуторской А.В. Ключевые компетенции и образовательные стандарты. Доклад на отделении философии обучения и теории педагогики. РАО23
<http://dtg.adminu.ru/2016/02/visualization/>
2. Юхнель, Н.В. Английский язык: учебное пособие для 6 класса учреждений общего среднего образования с русским языком обучения, с электронным приложением / Н.В. Юхнель, Е.Г. Наумова. – Минск: XXX, 2021.
<https://moiro.by/files/00206/obj/110/175773/doc/%D0%92%D0%B8%D0%B7%D1%83%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F%20%D1%83%D1%87%D0%B5%D>
3. Юхнель, Н.В. Английский язык: учебное пособие для 11 класса учреждений общего среднего образования с русским языком обучения, с электронным приложением / Н.В. Юхнель [и др.]. – Минск: Вышэйшая школа, 2021.
<https://moiro.by/files/00206/obj/110/175773/doc/%D0%92%D0%B8%D0%B7%D1%83%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F%20%D1%83%D1%87%D0%B5%D>

%B0%D0%BB%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F%20%D1%83%D1%87%D0%B5%D0%B1%D0%BD%D0%BE%D0%B9%20%D0%B8%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%B8.pdf